

Julkaistu Kuhmolainen-lehdessä 18.7.2014 tekstin osalta täysin, tähän lisätty muutamia kuvia.

Muisteluita Eskil Piira Sukuseuran matkalta: **ATIMOIMASSA AMERIKASSA**

Jorma Piirainen

Matkan järjestelyjen avainhenkilöt. Dale Piirainen (vas) sai kaksois-Tommipuukon ja vaimonsa Loraine akvarellin talvisesta Kuhmon kirkosta. Kiittelemässä isäntiämme matkan suunnittelusta vastannut ja matkan johtajana ollut Jorma Piirainen. Kuva: Eskil Piira Sukuseura ry/Martti Piironen 14.6.2014.

Pitkät pöydät valmiiksi katettuina ja pitopöytä herkuista notkuvana kuin jouluna konsanaan ottivat meidät vastaan läheisemmät ja kaukaisemmat sukulaistemme West Parisin Suomi-talolla Mainen osavaltiossa, kun saavuimme kiertomatkamme ensimmäiseen varsinaiseen vierailukohteeseen. Lämpimiä tervetulohalauksia ja -toivotuksia tuntui jatkuvan loputtomiin, kunnes isäntämme Dale Piirainen komensi meidät kaikki nauttimaan pöydän antimia.

Tähän hetkeen voi kiteyttää matkamme tunnelman, joka seurasi meitä seuraavat päivät vieraillessamme Mainen ja Connecticutin osavaltioiden suomalaissiirtolaisten ja heidän jälkeläistensä asuinsijoilla juhannusalusviikolla Yhdysvalloissa. Matka alkoi lennolla Bostoniin ja jatkui ennakkoon suunnitellun ohjelman mukaisesti bussilla ensin pohjoiseen Maineeseen ja sieltä itärannikkoa etelään New Yorkiin saakka, josta ryhmä lensi sitten kotimatalle. Reilu viikko oli

ohjelmaa täynnä, mutta se päättyi onnellisesti kotimaan juhannustulille aattoillan myöhäisinä tunteina. Olimme käyneet atimoimassa Amerikan serkkujen luona. Selvennyksenä maittakoon, että atimoimassa käydään nimenomaan sukulaisten luona.

Matkaa Amerikkaan oli Sukuseurassa suunniteltu pitkään, monia vuosia. Oikeasti sitä päästiin toteuttamaan sen jälkeen, kun Dale ja vaimonsa **Loraine Piirainen** olivat käyneet sukujuhilla jo muutaman kerran. Dale on Kuhmossa syntyneiden ja West Paris Mainessa kuolleiden **Antti Hermannin Piiraisen** (1887-1972) ja **Kaisa Määttän** (1883-1950) pojan poika. Kuhmossa tukikohtana heillä on ollut **Aino ja Juho Kampmanin** perhe. Poikansa **Jaakko Kampman** oli mukana ja hyvänä apuna minulle isohkon ryhmämme luotsailussa pitkin Amerikan mannerta.

Syntyneestä yhteydestä Daleen johtui, että matkakohteeksi valikoitui hänen kotiseutunsa West Paris ja sen lähiseutu. Sitä paitsi West Parisia mainitaan myös nimellä Pikku-Kuhmo. Eikä syyttä. Kun vierailimme kaupungin suomalaisella hautausmaalla, olisi hyvin voinut kuvitella käyskentelevänsä Kuhmon hautausmaalla. Nimet hautakivissä olivat samoja Piiraisia, Pulkkisia, Määttä, Komulaisia, Kyllösiä jne, jne, kuten meilläkin. Vain etunimistä voi aavistella, ettei Kuhmossa sittenkään oltu. Sama jatkui myös toisella hautausmaalla King Hillin kukkulalla.

Maisemia, amerikkalainen grillijuhla ja kirkonmenot

Ohjelmaamme sisältyi myös pari tuhatta metriä korkealla Mount Washingtonilla vierailu, jonka kuluessa jotkut taisivat nähdä onnekaasti jopa mustakarhuja. Sankka sumu esti komeimpien näköalojen ihailun, mutta takaisin tulon jälkeen illanvietto, oikea amerikkalainen grillijuhla isoine grilleineen ja runsaine tarjoiluineen Dalen ja Lorainen kotona, korvasi hyvinkin näköalojen puuttumisen. Täällä ryhmämme nuorimpien jäsenten nähtiin luiskahtavan kovin vaivattomasti ikäisensä sukupolven joukkoon. Ryhmän ikärakenne vaihteli 12-vuotiaasta 83-vuotiaaseen.

Dale ja Loraine Piiraisen kotona amerikkalaistyylliset grillijuhlat. Isot ja savuavat grillit ja maistuvat antimet. Savun keskellä illan isäntä lankonsa, siskonsa ja tyttäriensä kanssa.

Kuva: Eskil Piira Sukuseura ry/Martti Piironen 14.6.2014

Hyvin viihtyivät serkukset USA:sta ja Suomesta grillijuhlissa, oikealla Hanna Piironen Lohjalta ja muut Antti Hermanni Piiraisen ja Kaisa Määtän jälkeläisiä neljännessä polvessa. Kuva: Dale Piirainen 16.6.2014

Unohtumaton elämys myös oli vierailu Dalen sedän **Väinö Piiraisen** (91) tilalla. Hän on syntynyt isänsä Antti Hermannin tilalla West Parisissa ja asuu siinä ainaisena poikamiehenä edelleen ottaen elantonsa tilan metsästä. Meidän tulomme kunniaksi Veikko oli maalannut talonsa ja ihastutti vieraitaan haastelemalla pihamaallaan vanhalla Kuhmon murteella, jossa oli aina silloin tällöin englanninkielisiä sanoja.

Veikko Piirainen (91) keskellä tarinoi ja kertoili menneistä ja nykyisistä ajoista West Parisissa tilansa pihamaalla. ”Peltoja niittelen sen verran, jotteivät ihan metittyisi”, tervaskanto kertoili vanhalla Kuhmon murteella. Lahjaksi viedyt Tommi-puukko ja kuksa sekä muutamat villasukat ilahduttivat isäntää kovin. Taisipa kassin pohjalla läikähdellä pullollinen perinteistä suomalaista kirkastakin. Kuuntelemassa vasemmalta Heimo ja Aira Piironen, Lahja Heikkinen. Liisa Piirainen, Robert Payne Kaliforniasta, Marjatta

Piironen ja Veikon takana Pekka Piironen. Edessä oikealla Jorma Piirainen. Suoraan Jorman takana mainio bussikuskimme. Kuva: Eskil Piira Sukuseura/Martti Piironen 14.6.2014

Sunnuntainen jumalanpalvelus Trinity Lutheran Churchissä (Kolminaisuuden luterilainen kirkko) West Parisissa oli mieleenpainuva kokemus meille matkalaisille. Kuhmon seurakunnan kirkkoherran Timo Suutarin mukaamme lähettämän tervehdyksen kirkonmenojen alkajaisiksi lukivat **Lahja Heikkinen** ja tyttärensä **Tuija Heikkinen** suomeksi ja englanniksi.

Kirkko oli täyttynyt paikallisista ihmisistä ja meistä vierailijoista, ja kirkonmenojen jälkeen tarjotut ”kirkkokahvit” olivat taas yltäkyläisyyttä pullollaan samoin kuin yhdessäolon riemua paikallisten ihmisten kanssa. Kuulumisien vaihtoa ja kuulumisten kyselyä tulvaksi saakka riitti enemmän kuin ehti vastata. Haikeuttakin liikkui ilmassa sakeasti. ”Ikä ja terveys ovat esteenä pitkälle matkalle Suomeen”, moni valitti.

”Oletko Suomesta, oletko Kuhmosta?”, kyseli eräs vaalea rouva ja saatuaan myöntävän vastauksen, jatkoi: ”tunnetko **Kaija ja Jaakko Klemetin** Suvantotieltä ja **Maija Mustosen** Anttilasta? Vie heille terveisiä **Cynthia Immoselta**”. Lupasin viedä.

Kaikki matkalaiset Trinity Lutheran Church'n portailla West Parisissa . Alarivissä oikealla Dale Piirainen. Kuva: Eskil Piira Sukuseura ry, 15.6.2014

Suomalaisuuskoolla ennätysmäärä

Kansantanssiryhmä Keiketys oli esittänyt, kuultuaan sukuseuramme matkasta, että he voisivat liittyä matkaseurueeseen ja tehdä matkasta yhdistyksensä 25-vuotisjuhlamatkan. Neuvottelu

amerikkalaisten isäntien kanssa oli perin lyhyt ja he toivottivat myös kansantanssijat tervetulleiksi. Niin alun perin 30-henkiseksi arvioitu sukuseuralaisryhmä kasvaa hurauti runsaan ennakkoilmoittautumisen ja keiketyläisten ansiosta 50-henkiseksi. Silti iso joukko halukkaita sukuseuralaisia ei päässyt mukaan, sillä lähtijät otettiin ilmoittautumisjärjestyksessä ja ryhmän kokoa ei enää voinut paisuttaa bussilastillista suuremmaksi.

”Keiketyksen” pääesiintyminen oli Oxford Hills High Schoolissa South Parisissa. Maistiaiset oli annettu jo tuloiltana West Parisin Suomi-talolla. Auditorio oli täynnä ja lisäpenkkejä kannettiin. Esityksessä oli mukana paikallinen kanteleryhmä, jossa oli soittajana mm. Loraine Piirainen. Talven harjoittelu tanssijoilla oli tuottanut tulosta ja yleisö piti suuresti esityksestä. Muutoinkin tilaisuus oli menestys, sillä Dale Piirainen kertoi, ettei koskaan ole nähnyt heillä näin suurta joukkoa suomalaisjuurisia ihmisiä samalla kertaa yhdessä. Esityksen jälkeen toistui sama yhteydenoton tulva, johon olimme jo aiemmissa tapaamisissa saaneet tottua. Aika jäi liian lyhyeksi keskustelulle.

Suomalaisten siirtolaisten kätten työn jälki näkyvissä yhä

Mainesta ajoimme etelään kohti Connecticutia ja Canterburyssä sijaitsevaa sikäläistä Suomi-taloa. Siellä ohjelmastamme olivat vastanneet **Robertsonin veljekset Richard ja Robert**, jotka ovat Kuhmossa syntyneiden ja Canterburyssä kuolleiden **Abel Piiraisen** (1871-1921) ja **Aune Määtän** (1881-1944) tyttären Elman poikia.

Kävimme katsastamassa seutua, jossa suomalaisia oli paljon asunut – ja asuu heidän jälkeläisiä edelleenkin, ja ihastelimme järven rannalla olevan talon maisemia rantasaunoineen. Niin nökötti sauna kuten Kuhmossa ikään odotellen lämmittäjäänsä ja saunojiaan.

Rantasauna Canterburyssä Connecticutissa. Abel ja Aune Piiraisen aikanaan omistaman tilan sauna, jossa myös Abelin tyttären pojat, Robertsonin veljekset Richard ja Robert, ovat lapsena kylpeneet. Voisiko maisema olla vaikka Kuhmosta? Richard ja Robert toimivat yhdyshenkilöinä matkamme järjestämisessä. Kuva: Eskil Piira Sukuseura ry/Martti Piironen 16.6.2014.

Vastaanotto Canterburyssä toisti jo West Parisissa koettua. Paljon syötävää ja lämpimiä tervetuloitotuksia. Halauksia ja kuulumisten vaihtoa paikallisen hanuritaiteilijan musiikin säestyksellä. Täällä suomenkieli oli kylläkin yleisemmin hallussa kuin Mainessa.

Sukuseuran puheenjohtaja Pekka Piironen esittämässä kiitosta Plainfieldin Suomi-seuran puheenjohtajalle Stan Karrolle(oik) vierailusta ja talon mainioista antimista. Tulkkina toiminut Kari Karanko mikrofonin kädessä vasemmalla. Keiketyksen puheenjohtaja Satu Ylönen ja jäsen Eeva Pääkkönen odottavat vuoroaan ojentaakseen lahjansa puheenjohtaja Karrolle. Kuva: Eskil Piira Sukuseura ry/Martti Piironen 16.6.2014.

Ilta päättyi ”Keiketyksen” esitykseen tosi pienellä esiintymislavalla illan myöhäisinä tunteina. Seuraavana aamuna nautimme ruhtinaallisen aamiaisen Mohegan Sun Seasons kasinolla, jossa tarjolla taisi olla 1080 eri ruokalajia ja yli 80 eri juomaa. Palvelutiski oli niin pitkä, että oli paras tehdä eväät kävelyretkeä varten buffetin toiseen päähän mentäessä. No, Amerikassa tuppaa kaikki olemaan suurta!

New York – Iso Omena

New Yorkin kolmen päivän ohjelmaan sisältyi nelituntinen suomenkielinen kiertoajelu ja YK:ssa käynti. Olimme saaneet myös kutsun Suomen Pysyvään YK:n Edustustoon, jossa itse suurlähettiläs **Janne Taalas** sekä ministerineuvos **Theresa Zitting** esittelivät Suomen toimintaa YK:ssa. Myös keskustelulle oli varattu aikaa, jota myös käytettiin. Sukuseuran jäsen ja entinen suurlähettiläs **Kari Karanko** oli mainiona apuna minulle ohjelmaa YK:ssa ja ”Nykissä” järjesteltäessä.

Jorma Piirainen (vas) kiittelee Suomen Pysyvän YK:n edustuston henkilökuntaa vierailusta. Suurlähettiläs Janne Taalas oikealla, lähetystöneuvos Anna Salovaara ja ministerineuvos Theresa Zitting. Kuva Eskil Piira Sukuseura ry/Martti Piironen 18.6.2014.

Kari toimi myös loistavana seremoniamestarina ja monen virren ja muun koskettavan laulun laulattajana koko matkamme ajan **Roine ja Seppo Piiraisen** ohella. ”Yhdistyneet Piiraisten nais- ja mieskuorot” esittivät usein sykehdyttäviä laulutervehdyksiä eri tilaisuuksissa pitkin matkaa. Milloin miehet lauloivat serenadia illan emännälle ja milloin taas yhteisesti kajahti Suvivirsi. Säestipä kuoro myös Keiketyksen paria tanssiakin. Hauskaa oli – ja myös liikuttavaa.

New Yorkin kohteiden ihmettelyä, ostoksia ja Broadwayn musikaaleja kuului itse kunkin valinnaiseen ohjelmaan vierailun aikana: turistina oloa!

Yhteenvetona voisin kai sanoa, että vaikka matka oli iso asia meille matkalaisille, niin iso asia se oli siellä ”rapakon takana” oleville siirtolaisten jälkeläisille. Oli vahvistettu siltaa sekä uudistettu ja verestetty kontakteja. Mikäli tulkitsen oikein, niin jo ensi kesänä ja tulevina kesinä tullaan Kuhmossa näkemään Amerikan serkkuja vierailuilla. Ainakin **Arvi** (1876-1954) ja **Lyyti** (1883-1981) **Kyllösen** perillisiä on tulossa.

”Keiketyksen” puheenjohtaja ja tanssiryhmää matkallakin johtanut **Satu Ylönen** haluaa erityisesti kiittää kuhmolaista liike-elämää taloudellisesta tuesta, jota he saivat matkakassansa kartuttamiseksi. Sukuseuralaiset kustansivat matkansa itse.

Lämmin kiitos kaikille isännillemme sekä mukana olleille itseni ja Eskil Piira Sukuseura ry:n puolesta. Matkan suunnittelussa viime talvena käyttämäni aika ja vaiva tuntuivat tuottaneen hyvän tuloksen.

Jorma Piirainen matkan johtaja, kunniapuheenjohtaja